9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла эллασе пролетарий-шамыч, ушныза!

1939 ий 30 МАЙ
№ 45 (544)
Акше 5 ыр.

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ВКП(б) ЦК-н очередной пленумжо нерген ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

Тиде кечылаште ВКП(б) ЦК-н очередной пленумжо лийын.

Пленум тыгай вопрос-шамычым обсудитлен: а) колхоз-шамычын общественный мландыштым разбазариваний деч аралыме мера-шамыч нерген, б) урожайым поген налаш да ял озанлык продукт-шамыч заготовкылан ямдылалтме нерген, в) ВКП(б) ЦК пелен Партий Контроль Комиссийым сформироватлыме нерген, г) верысе советлашке шемер депутат-шамычым сайлымашым эртарыме нерген да соответствующий решений-шамычым приниматлен.

Пленум ВКП(б) ЦК ден СССР СНК-н тыгай пунчал проектыштым одобритлен:

а) Колхоз-шамычын общественный мландыштым разбазариваний деч аралыме мера-шамыч нерген.

б) Урожайым поген налаш да ял озанлык продукт-шамычым заготовкылан ямдылалтме нерген.

ПРОМЫШЛЕННЫЙ ПРЕДПРИЯТИИЛАСЕ КОМСОМОЛЫН ПАШАЖЕ

Латкандашымше партийный с'езд калык озанлыкын ик эн важный отрасльже—социалистический промышленность — ончылан пеш кугу задачым шынден. Кажне промышленный предприятий, кажне цех да кажне пашазе ончылно шогышо задача—исторический партийный с'ездын решенийжым шуктышаш верч уло вий дене кучедалаш.

Большевистский партий кумышо сталинский пятилетний планым шуктышаш верч кучедалме шотышто Ленинско-Сталинский комсомол ӱмбаке моткоч кугу ответственностьым пыштен. Промышленный предприятийласе комсомол социалистический соревнованийым, стахановский движенийым шарымаште инициатор лийшаш, стахановский пашаш промышленный предприятийласе чумыр молодежьым шупшшаш. Трудовой дисциплиным пеҥгыдемдышаш, технический учебым организоватлышаш да рационализаторский предложений - шамычым продвигатлышаш верч кучедалмаш—тыгак комсомольский организаций-шамычын неотложный задачышт.

Шуко комсомолец-шамыч кӱшнӧ перечислитлыме задача-шамычым честь дене шуктат. Марийский республикын эн кугу предприятийыштыже — Марбумкомбинатыште—мартыште 113 комсомолец, а апрельыште 134 комсомолец пашам стахановски ыштен. Комсомолец-шамыч кокла гыч замечательный еҥ-шамыч кушкыт. Сидоров йолташым сменный бригадир гыч сменный мастерыш, Яковлев йолташым варщик гыч сменный мастерыш, Кугенерова йолташым техник гыч сменный инженерыш выдвигатлыме. Сменный инженер комсомолка Сергеева йолташ шке сменыштыже соцсоревнованийым кумдан шарен, ятыр рационализаторский предложенийым пуэн.

Комбинатыште технический учебат начар огыл шындыме. Техминимум дене цехлаште 15 кружок пашам ыштат. Техучебым комсомолец - шамыч вуйлатат.

Но комсомольский комитет комсомолец-шамычын тыгай замечательный движенийыштым подхватитлен огыл. Комсомолец-стахановец-шамычын чапле примерышт чылалан достояныйыш савырнен огыл. Комсомольский комитет ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийжым практически шуктымашке комсомольский организацийым ситышын мобилизоватлен огыл. Санденак общий производственный под'ем ок кой.

Тыгак моло предприятийлаште—Красногорский, Йошкар-Олинский лесозаводласе, стекольный заводласе комсомольский организаций-шамыч VIII пленумын решенийжым начар реализоватлат. Лопатинский древкомбинат пеленсе комсомольский комитет комсомолец-шамыч коклаште воспитательный пашам лушкыдын ышта. Комсомолец-шамыч коклаште прогул, опозданий улмым тиде дене гына умылтараш лиеш.

Комсомольский руководитель-шамычлан промышленный предприятийласе комсомольский организаций-шамычын пашаштым производство могырыш круто савыраш, кажне комсомолецым да несоюзный молодежьым XVIII партс'ездын, ВЛКСМ ЦК VIII пленумын решенийыштым шуктымашке мобилизоватлашыште кӱлеш.

Снимкыште: Крупская лӱмеш Марпединститутын самырык преподавательже ден студентше-шамыч (шола гыч пурлашкыла): М. В. Юферева, П. Н. Молчанов, А. В. Борисевко, А. Ш. Шапеев, О. А. Антонова, В. В. Мамаев да М. Я. Отрешко. Нунын шукерте огыл ВКП(б) членлан кандидатыш приниматлыме.

Фото С. Чуршуковын.

1939 ИЙ 25 МАЙЫСЕ СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ СЕССИЙ ЗАСЕДАНИЙ ДНЕВНИК

7 шагат каслан СССР Верховный Советын заседаний залже депутат-шамыч дене темын. Тыштак пеш шуко уна-шамыч присутствоватлат—московский фабрика ден заводласе пашазе-шамыч, культура, наука, искусство пашаеҥ - шамыч, Йошкар Армий ден Йошкар Флотын боецышт, командирышт да политработникышт. Посна ложылаште—дипломатический корпусын представительже-шамыч. Советский ден иностранный прессын шуко представительышт.

Президиум ӱстел тӧрыштӧ – Союз Советын Председательже Андреев йолташ, Национальность Советын Председательже Шверник йолташ, Союз Совет председательын заместительже Лысенко йолташ, Национальность Совет председательын заместительже Асланова йолташ.

Правительственный ложышко Сталин, Молотов, Калинин, Ворошилов, Каганович, Жданов, Микоян, Хрущев, Берия, Маленков йолташ-шамыч, СССР Верховный Совет Президиумын членже - шамыч да СССР Калык Комиссар-шамыч лектыт. Депутат ден уна-шамыч партий ден правительствын вуйлатышыштлан пеш чот куанымашан овацийым ыштат. Йӱк-шамыч шергылтыт:—„Ура—Сталин йолташлан!"

Сталин йолташ да тудын соратникше-шамыч лӱмеш шокшо оваций икмыняр минут шуйна.

А. А. Андреев йолташ Союз Совет ден Национальность Советын пырля заседанийыштым почмылан увертара. Ончылшаш паша радамын первый вопросшо ден доклад дене СССР Финанс Калык Комиссар Зверев йолташ выступатлен.

Докладчик ойла,—1939 илан СССР государственный бюджет доходын общий об'емжым 155 миллиард 607 миллион теҥге суммыш палемдыме, 1938 ий дене таҥастарымаште доход—28 миллиард 36 миллион теҥгелан але 22 процентлан кушкеш.

Докладчикын пытартыш мутшо-шамыч великий Сталин лӱмеш рӱжге сово кырымашым да овацийым дене леведалтыт.

Зверев йолташын докладше пытымек председательствоватлыше Андреев йолташ Союз Совет ден Национальность Советын пырля заседанийыштым петырымылан увертара.

(ТАСС).

СОЮЗ СОВЕТЫШТЕ

26 майыште эрдене Кугу Кремлевский Дворецыште Союз Совет Кумышо Сессийын кокымшо заседанийже почылто, тыште 1939 ийлан СССР государственный бюджет нерген обсуждатлымаш тӱҥале.

Ложышто партий ден правительствын руководительышт, СССР Верховный Совет Президиумын членышт, Калык Комиссар-шамыч присутствоватлат.

Союз Советын председательже депутат А. А. Андреев заседанийым почын, ончылшаш паша радамын первый вопросшо дене содокладым ышташлан мутым Бюджетный Комиссийын докладчикше депутат К. И. Николаевалан пуа.

Депутат Николаева 1939 ийлан СССР государственный бюджет нерген Сессийыште утвердитлаш предоставитлыме проект шотышто пеш раш заключенийым пуа.

Доклад пытымек 1939 ийлан СССР государственный бюджет нерген доклад почеш прений тӱҥалеш.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬ СОВЕТЫШТЕ

26 май кастене Кугу Кремлевский дворецыште Национальность Советын Кумышо Сессийжын кокымшо заседанийже почылтын. Правительственный ложыш Сталин, Молотов, Калинин, Микоян, Жданов, Хрущев, Маленков йолташ-шамычын лекмыштым зал куанен сово кырымаш дене вашлиеш.

Национальность Совет председатель депутат Н. М. Шверник заседанийым почмекыже мутым Национальность Советын Бюджетный Комиссий председатель депутат И. С. Хохловлан пуа.

Доклад пытымек 1939 ийлан СССР государственный бюджет да 1937 ийыште СССР государственный бюджетым шуктымо нерген доклад почеш прений тӱҥалеш.

88

КАЖНЕ КОМСОМОЛЕЦЛАН ПАШАМ СТАХАНОВСКИ ЫШТЫМАН

СТАХАНОВЕЦ-ШАМЫЧЫН ОПЫТЫМ КУМДАН ШАРЫМАН

Большевистский партийын XVIII с'ездыштыже Сталин йолташын докладше да с'ездын решенийже Марийский целлюлозно-бумажный комбинатысе шуко комсомолец-шамычым воодушевлятленыт, нуным у производственный под'ем верч кучедалмашке мобилизоватленыт.

Регенераций цехыште шуко комсомолец-шамыч пашам стахановски ышташ тӱҥалыныт. Лаврентьев, Хропов, Мотов, Мохов, Соловьев, Краснов йолташ-шамыч производственный планым кече гыч кечыш утыж дене темат. Регенераций цехысе первичный комсомольский организацийлан стахановец-шамыч дене совещанийым эртараш, нунын сай опытыштым производственный совещанийым ыштен, пырдыж газета гоч моло пашазе-шамычлан передаватлаш кӱлеш ыле. Но первичный комсомольский организацийын секретарьже Матвеева йолташ тидым ыштен огыл.

Цехыште Кумышо Сталинский Пятилетка лӱмеш социалистический соревнований эркын шаралтеш. Южо комсомолец-шамыч шке ӱмбак налме обязательствыштым сайын шуктен шогат гынат, нунын пашашт нерген цех огеш шинче.

Первичный комсомольский организаций хозяйственный вопрос-шамыч нерген комсомольский собранийыште иканат обсуждатлен огыл. Цехыште ситыдымаш-шамыч улыт. Южо пашазе-шамыч прогулым ыштылыт, пашаш добросовестно огыл относитлат, дирекцийын титакше ятыр уло. Нине вопрос-шамыч нерген обсуждатлаш кӱлеш ыле, но первичный организаций тиде шотышто инициативым проявитлен огыл.

Очычкыжым регенераций цех пелене первичный комсомольский организацийлан нине ситыдымаш-шамычым пытарышаш верч вияҥ кучедалашыже кӱлеш. Главныйже кызыт - стахановец-шамычын паша методыштым кумдан шараш да пӱтынь цехым стахановскийым ышташ.

Л.

МЫИ МАСТЕР ЛИЙЫНАМ

1937 ий ыле. Теле йӱштӧ кечыште Марийский целлюлозно бумажный комбинатыш толым. Декабрьыште фабрично-заводское ученичество школыш тунемаш пурышым.

Школышто мыйын учебный пашам успешно каен. Школым пытарыме деч ончычак регенераций цехыш выпарщикын подручныйжылан шогалтышт.

Жап писын эртен. Кажне кече млан. м у теоретический шинчымашым пуэн. Тиде шинчымашым мый практический паша дене мощтен сочетатленам. Тидыже агрегатын пашажым келгын освоитлаш йӧным ыштен.

Тений шошым шуко пашазе-шамыч пашам стахановски ышташ тӱҥалыч. Тыге мемнан бригада первый кварталыште производственный планым 137 процентлан темыш. Апрельыште ме адакат кӱкшӧ показательыш шуна.

Мыйым, самырык пашазым, кокымшо бригадыште старший выпарщиклан шогалтышт. Тидым пеш кугу почетлан шотлем. Но тиде мланем предел огыл. Политически, технически адакат утларак кушкаш мыйын ончылнем главный задача шога. Тидым мый честь дене шуктем.

Мый самырык комсомолец улам. Туге гынат регенераций цехысе первичный комсомольский организацийын поручений же-шамычым шке жапыштыже да сайын шуктен шогем. Мый ончыкыжат активный общественник лиям.

А. МОТОВ,

Старший выпарщик-стахановец комсомолец.

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЙ ПАШАМ ОБЩЕСТВЕННЫЙ ПАША ДЕНЕ СОЧЕТАТЛЕМ

Мый 1938 ийыште Марийский целлюлозно-бумажный комбинатыш паша ышташ толынам. Октябрь гыч тӱҥалын регенераций цехыште старший электриклан ыштем.

Шке паша кечем ончылгоч ыштыме календарный план почеш эртарем.

Цехыш смена тӱҥалшаш деч пел час ончыч толам. Эн первояк мый шкемын обслуживатлыме агрегат-шамычым сайын гына провертлен лектам. Смена пытымеш цехыште пашам ыштем. Вес смена шогалмеке, красный уголокыш каемат, тушто жапым эртарем. Тӱшкан погынен XVIII партийный с'ездын материалже-шамычым лудына. Пашазе-шамыч ында раш шинчат: производственный паша коммунистический воспитаний дене чот кылдалт шога. Санденак кажне пашазе яра жапыште XVIII партс'ездын материалжым изучатлаш тырша. Тиде шотышто мыйын ӱмбак поснак кугу ответственность пышталтеш: вет мый пӱтынь цехысе пашазе-шамычым воспитатлаш обязан улам. Санденак шке теоретический уровенем вӧлташ чот тыршем.

Кунам политически развитый лият гын, тунам пашамат ошибка-шамыч деч посна ыштет. Теве комбинатыште ыштыме жапыште мемнан титакем дене ик аварият, ик простоят лийын огыл.

Осоавиахимовский пашалан вниманийым ятыр уделятлем. Шкемын кок оборонный значокем уло. Цех пеленсе осоавиахим советын членже улам, пашазе-шамычым оборонный значок-шамычлан нормым сдатлаш ямдылем. Пытартыш жапыште „Ворошиловский стрелок" значоклан 15 еҥ нормым сдатлен, кызыт 10 еҥ сдатлаш ямдылалтеш.

И. Шумков,

комсомолец-стахановец.

РЕГЕНЕРАЦИИ ЦЕХЫН ШӦРТНЬӦ ФОНДШО

Марийский целлюлозно-бумажный комбинатын регенераций цехше моло цех-шамыч деч утларак сложный оборудованиян. Санденак тудын технологический процессше обслуживающий персонал деч особый шинчымашым да мощтымашым трeбоватла.

Сай качестван продукцийым налашлан лийын сменный мастер, выпарщик але содовщик-шамычлан шке пашаштышт эреак лабораторный данный-шамыч дене руководствоватлалташышт да агрегат-шамычын пашаштым тидын дене келшышын направлятлашышт кӱлеш.

Тиде чылажат пеш сложный паша. Но млание, советский пашазе шамычлан сеҥен кертдыме крепость уке.

Самырык выпарщик, комсомолец Мотов йолташ моло-шамычлан пример лийын шога.

Молодежь гыч вес представитель комсомолец Соловьев йолташ ош щелок шолтымашым отлично освоитлен.

Регенераций цехыште пашам стахановски ыштыше комсомолец-шамыч ден несоюзный молодежь шукын улыт. Нунын кокла гыч Лаврентьев, Мохов, Ахапщиков, Солонин, Егоров, Краснов йолташ-шамыч шкеныштын сай пашашт ден поснак ойыралт шогат.

Цехыште чылаже 65 стахановец да 22 ударник уло. Тиде шӧртньӧ фонд чумыр коллективын шке почешыже вӱден нангая. Мемнан цех пашам кропотливо ышта, санденак производственный план утыж дене темалт толеш. Но мемнан ончылно кугу задача шога. Тиде—кумышо сталинский пятилетний планым темаш. Мый ӱшанем: тыгай дружный коллектив дене тиде всемирно-исторический задачымат чаплын шуктена.

Андрейчук,

Цехын начальникше, инженер.

САМЫРЫК СТАХАНОВЕЦ КОЛЯ ЛАВРЕНТЬЕВ

Тудлан 19 ий веле темын. Туге гынат Коля Марбумкомбинатысе чумыр пашазе коллективын палыме еҥже. Честный пашазе, сай стахановец, активный комсомолец - общественник улмыжлан лийын тудым чылан пагалат.

Коля Лаврентьев производственный планым 124 процентлан тема, паша качествыже отлично, активный общественник, мемнан родинам аралаш вияҥ ямдылалтеш, тудын оҥжым оборонный значок шамыч украшатлат—теве Колян качествыже. Но Лаврентьевын эн важный качествыже—тиде честность, добросовестность, родиналан мучашдыме преданность.

Регенераций цехыште чылла пашазе-шамычак пашам честно ыштат манаш ок лий. Южо пашазе-ш... трудовой дисциплиным нарушатлат, социалистический собственность дек бережно огыл относитлат. Тыгай ситыдымаш-шамыч ваштареш Лаврентьев йолташ решительно кучедалеш. Ситыдымаш - шамыч нерген, общественный порядкым нарушатлыше-шамыч нерген партийный, комсомольский да профсоюзный организацийлаш, дирекцийыш увертара, собранийлаште выступатла.

Икана тыгай случай лийын. Пашазе Канышев „мый лӱмын прогулым ыштемат, паша гыч каем" манын ойлыштын. Тыге тудо трудовой дисциплиным пудырташ, производственный план темымашым кӱрлаш тӧчен. Тидын нерген эн первояк Лаврентьев йолташ колын да цех начальник Андрейчук йолташлан увертарен. Канышевым тунамак паша гыч сниматлыме.

Лаврентьев йолташын пашаж гыч тыгай примерым шуко ончыкташ лиеш. Шке замечательный качествыже дене Коля Лаврентьев молодежь коллективым воспитатла, сплачиватла.

Кон. Ал.

Снимкыште: Марбумкомбинатын йоча садше.

Фото М. Чуршуковын.

Снимкыште: Русско-Кукморский неполный средний школын (Йошкар-Ола район) учительницаже—орденоносец С. М. Замятина йолташ занятийлан ямдылалтмыже годым. Фото С. Чуршуковын.

ЗНАТНЫЙ УЧИТЕЛЬНИЦА

Ачаж ден аваже колымеке Серафима Замятиналан пошкудышт дене илаш логалын. Тунам тудо 5-ше классыште тунемын. Гимназийысе тунемме ий-шамыч пеш нелын, пыкше эртеныт.

Империалистический война тӱҥалын. Ревезе ӱдыр учительница лияш решитлен, но тунам калык туныктымо нерген эн шагал шонлтеныт.

Гимназийысе начальницан хлопотаймыже дене гына С. Замятина Орловский начальный школышто туныкташ тӱҥалын.

Кызыт Серафима Матвеевна Русско-Кукморский неполный средний школышто туныкта. Тудым чыланат пагалат, сай учитель. Калык туныктымо пашаште кугу заслугыжым учитыватлен, СССР Верховный Совет Президиум С. М. Замятина йолташым „Знак почета" орден дене наградитлен.

Серафима Матвеевна Русский-Кукмор селам культура шотышто перестроитлымаште кугун полшен. Начальный школым неполный средний школыш саврен. Селаште изба-читальням почмо, тунемдымешамычым туныктен шуктат, колхоз ден колхозник-шамычын благосостояниймышт кушкеш.

Серафима Матвеевна русский язык ден литературный чтенийым кок пятый да шестой классыште преподаватла. Тудын 91 ученикше уло. С. М. Замятинан воспитанникше-шамыч шкештат учитель, Йошкар Армийын командирже, колхоз дене учрежденийлаште руководящий пашаеҥ-шамыч лийыныт.

Школышто туныктымо деч посна Серафима Матвеевна „Ильич" колхозышто колхозник-шамыч коклаште ВКП(б) XVIII с'ездын решенийжым умылтара.

Школысо учитель-шамыч коллектив С. М. Замятина йолташым „Знак почета" орден дене наградитлымым пеш шокшын вашлийын.

Любашевский.

ЭЛ АРАЛАШ ЯМДЕ ЛИЯМ

Кызыт мый 8-ше классыште чыла предмет денат испытанийым „отлично" сдатлем. Мыйын военный пашам тунемаш кугу желаний уло. Чытыдымын тудо кечым вучем, кунам мый доблестный Йошкар Армийын боецше лиям. Армийыш каяш виян ямдылалтам.

Кызыт оборонный значок-шамычлан нормым сдатлем. Тыге мый эл аралаш ямде лиям.

А. Гужавин,
Сернурский средний школа.

Мланна преграда уке

Мланна советский элыште, молодежьлан наука ден овладеватлаш да моло профессийланат кумда корным почмо. Кажне шкаланже шке профессийым ойыра, шке элжылан полезный лийнеже. Мыят шке элемлан полезный лийнем, шке илышем искусствылан пуаш — артистка лияш шонем. Мый уверен улам, что мыйын заветный мечтам осуществитлаш нимогай преградат уке.

Четкарева Палий,
Сернурский район,
Куп-Сола неполный средний школа, 7-ше класс.

Тидын дене ом шогал

Мый пытартыш ий средний школышто тунемам. Мый тиде знанием ом шогал, умбакыжымат тунемаш тӱҥалам. Средний школын 10-шо классым тунем пытарымек военный школыш тунемаш каем. Тушто командир лиям.

Старцев А. В.
Сернурский средний школа.

ЗАСЛУЖЕННЫЙ НАГРАДА

Василий Михайлович Мамаев нерген колхозник-шамыч йывыртен да гордость дене кутырат. Нуно В. М. Мамаевым,—„мемнан учитель"—маныт.

Василий Михайловичын илышыже да паша ыштымыже Мустай ялеш организоватлыме колхозын илышыже дене кӱрылтдымашын кылдалтын. Тудо колхозым шкеак организоватлен. 1934 ийыште колхозник-шамыч тудым колхозын председательжылан сайленыт. Тудо ийынакончыл верым налмылан нунын колхозым Сернурский районысо почетный оҥаш заноситленыт.

Мамаев йолташ марий калык кокла гыч. Василий Михайловичын трудовой интеллигенций радамыш лекме жапыштыже марий калык шке коклаже гыч высший образованиян еҥым почти шинчен огыл.

Кызыт Василий Михайловичлан 47 ий, 1908 ийыште конкурсный испытанийым кучен, Старо-Тор'яльский учительский школын стипендиатше лиеш. Учитель лиймеке, Василий Михайлович общественный обязанностьым шуктен толмо ден ий гыч ийыш шкенжын педагогический квалификацийжым нӧлтен шоген. Ныл ийыште педагогический институтым заочно тунем пытарен. В. М. Мамаевын ик начар тунемше ученикат уке. Тудо мастар садовод гай. В. М. Мамаевын питомецше-шамыч шукыжо республика столицысе институтлаште тунемыт.

В. М. Мамаевын садыштыже, олма пу-шамыч, эҥыжвондо, аноходнн, ломбо, пызле, шоптырвондо улыт. Тудо колхозник шамычлан садым кузе ыштыме да семена-шамычым кузе шындыме нерген практический указанийым пуа.

Колхозник-шамыч тыге кутырат: Василий Михайлович мемнан учитель гына огыл, мемнан сай йолташ, пошкыдо, кӱлешан мутым пуышо колхозник улеш.

Садланак Василий Михайлович Мамаевым „Знак почета" орден дене наградитлыме нерген увер уло колхозын куанымыже лийын.

Я. Любашевский.

Снимкыште: Мустаевский неполный средний школын (Сернурский район) учительже—орденоносец В. М. Мамаев йолташ химий урокышто. Фото С. Чуршуковын.

УЧИТЕЛЬ ДА ШЕМЕР-ШАМЫЧЫМ КОММУНИСТИЧЕСКИ ВОСПИТАТЛЫМАШ

Революций марте Российыште учительын илышыже пеш нелэ ыле.

„Народный учительын званийже, — возен Н. А. Добролюбов,—нимогай пайдам, нимогай преимуществым пуыдымо, почет дене пользоватлыдыме нимом шогыдымо вер улеш, кудым нигуш пурен кертдыме гына приниматла".

Шуко ий эртымек, Максим Горькийлан замечательный русский писатель А. П. Чехов ойго йӧре ойлен:

„Учительлан артист, художник, пашажым шокшын йӧратыше лийман, а мемнан—тиде чернорабочий, начар образованный еҥ, кудо ялышке йоча шамычым туныкташ тыгак кая, кузе ссылкыш кая ыле. Тудо шужышо, забитый, кинде осыжым йомдарыме деч лӱдшӧ".

Октябрьский революций лиймек гына народный учитель чынак уважатлыме еҥ лийын. Партий ден правительство учительство кадршамыч шотышто чарныде заботитлат, нунын культурно-бытовой положенийыштым саемдат, нунылан шкенышт знанийым тӱрыснек применитлаш полшат. 969 тӱжем советский учитель—тиде коммунизмым ыштыше-шамычын великий армийжын ик эн кӱлешан ужашыже.

Мемнан учитель калыкын шокшо йӧратымашыже дене окружитлалтын. Лу дене передовой педагог-шамыч СССР, союзный да автономный республикласе Верховный Советлашке сайлыме улыт. Тӱжем дене учитель-шамыч советлаште, колхоз-шамычын правленийыштышт, комсомол райкомлаште пашам ыштат. Школышто туныктымаште да воспитатлымаште выдающий успех-шамычлан, учебный пашам отлично шындымылан да общественный илышыште активно участвоватлымылан 4000 утла сельский учительым Союзын орденже да медальже дене наградитлыме.

СССР-ыште учитель тыгай кӱкшытыш нӧлталме, могайыште тудо буржуазный обществыште нигунам шоген огыл, ок шого да шогенат ок керт.

Партий ден правительствын отеческий заботышт, калыкын кугу доверийже советский учительством эше энергичныйрак, эше самоотверженныйрак пашам ышташ обязатла. Главный капиталистический эл-шамычым экономический шотышто поктен шуаш да ончылтен каяш—Сталин йолташын шындыме исторический лозунгшым шуктымаште учительлан активный боец лийман. Учительын честь пашаже—мемнан йоча-шамыч гыч родинан пламенный патриотшо-шамычым воспитыватлаш.

Шемер-шамычым коммунистически воспитатлыме пашаште партийын сеҥымашыже-шамыч моткоч кугу улыт. Алексей Стаханов, Иван Папанин, Трофим Лысенко, Михаил Громов шкешт дене коммунизмын идейжылан беззаветно преданный, мужественный, виян у советский айдемым олицетворятлат. Сталинский пятилетка-шамыч ийлаште инженер, врач, летчик-шамыч гыч моткоч чапле кадр, литература ден искусствын деятельышт, педагог-шамыч, колхозный пашан организаторжо-шамыч кушкыныт. Массын коммунистический сознательностьшо чарныде кушкын шогымыжым стахановский движений раш ончыкта.

Но государствылан шагал пуаш, шкан утларак налаш тыршыше служащий, колхозник, пашазе-шамычат эше улыт. Еҥ-шамычын сознанийыштышт капитализмын пережитокшо-шамычым йӧршеш пытарашлан але пеш терпеливый, кугу паша кӱлеш.

Тиде пашаште советский учительствын почетный роль лийшаш, тудо калык дене пеш чак кылдалт шога да шке ӱшанже ден праваже дене калыклан служитлаш ямде. Педагогын обязанностьшо йоча-шамычлан шинчымашым пумаш гына огыл. Молодежьын моральный обликше верч, тудын мировоззренийже верч партий ден государство ончылно учитель прямой ответственностьым нумалеш.

Всеобщий семилетний ден десятилетний обучениймышке вончымаш теве мом означатла: ревезе ден ӱдыр-шамыч гыч шукыжо средний школым пытарымек вигак илышыш вступатлат. Садлан школьниклан первый класс гычак социалистический дисциплина навыкым прививатлыман, пашам йӧратымыжым воспитатлаш. Мемнан элыште труд—честь, чап, доблесть ден геройство паша улмым йочан сознанийышкыже каж не ийын пеҥгыдемден толман.

Мемнан йоча-шамыч массовый советский героизм эпохышто кушкыт. Большевик-шамыч Северный полюсым сеҥат, Москва гыч Америкыш виян воздушный корным ыштат, гигант-

(Мучашыже 4-ше стр.)

Производственный вопрос ден серьезно заниматлаш

ВЛКСМ ЦК VIII-ше плевумын указанийжым Ново-Тор'яльский комсомольский организацийыште пеш начар шуктат. „Энер" колхоз пеленсе ВЛКСМ организаций (секретарь Н. Кузнецов) шошо ага пашаште участийым ок приниматле. Колхозышто имне-шамыч начар упитанностян улыт. Конюх-шамыч фураж улмо ӱмбачак имным кӱлеш семын огыт ончо. Культурно-массовый паша ок ыштадт, газетым, XVIII партс'ездын решенийже-шамычым йӱкын лудмашым организоватлыме огыл, пырдыж газета ок лек.

Ворошилов лӱмеш колхозышто урлыкаш паренгым пелыж наре шӱктымӧ, шошо ага паша начар кая. А комсомолец-шамыч тидым огыт уж. „Маркеловец" колхозысо ВЛКСМ организацийын секретарь же Домрачева Н. К. колхоз пашаш лекташ ӧркана. 1939 ийыште чылажат 2 трудодеям велэ ыштен. Микоян лӱмеш, „Ушем ял" колхозласе ВЛКСМ организаций-шамычын секретарьышт Ельмекеев да Торощин пасу пашаш огыт лек, йӱын да карт дене велэ модын кият.

Ятыр НСШ, начальный да средний ш к о л л а ш т е ВЛКСМ организаций-шамыч учебно-воспитательный пашам саемдышаш верч огыт тырше. Теве Елембаевский НСШ-те 3 четвертьыште неуспевающий-шамыч 26 процентым ш у ы н. Школа директор комсомолец Бирюков да учительница Анучкина (ВЛКСМ райком б ю р о член) шкеныштым к о м с о м о л е ц л а огыт кучо. Завуч Романов тунемше-шамыч дек путрак грубын относитла. Тунемше-шамычлан испытанийлан ямдылалташышт огыт полшо.

Комсомольский организаций-шамыч пеш эркын кушкыт: 70 организаций гыч 39 организацийыште тений ик енгымат комсомолыш пуртен огытыл. Мутлан „У илыш", „У ял", „Кугу Бочканур" да моло вереат ВЛКСМ колхозный организаций - шамыч 1939 ийыште ик енланат кушкын огытыл. Ново-Тор'яльский педучилищыште 300 утла тунемше гыч 75 енже велэ комсомолец улыт.

Ятыр ВЛКСМ первичный организаций несоюзный молодежь да пионер-шамыч ден пашам огыт ыште, нуным комсомолыш пурташ ямдылымаш уке. Теве 1938 ийыште комсомолыш пурышо шамыч кокла гыч 29 ен таче мартеат билетым налын огытыл.

Большевизм дене овладеватлыме вопрос дек поснак вниманийым обратитлыман. Шуко комсомолец-шамыч „ВКП(б) историй краткий курсым" тунемаш але тӱналынат огытыл. Эн ончычак актив, секретарь-шамычынак тунеммашышт уке. Кукмаринский НСШ-те тунемыктышо комсомолец Смирнов тачат ок тунем.

Елембаевский ял советысе избач комсомолец Сидоркин йолташ массово-политический пашам начар ышта. ВКП(б) историй краткий курсым тунемме шотышто „мый шинчем, мый кертам", манын ойлыштеш, а чынжым гын кум арня лиеш литературым, тугак XVIII партс'ездын материалже-шамычымат изучатлымашыже уке.

Чыла тиде безобразийым ВЛКСМ Обкомлан шотыш налман. Н.-Тор'яльский районысо комсомольский организацийын пашажым кызытак тазандаш кижман.

М. Соколов.

Иностранный телеграмма-шамыч

Данцигский власть-шамычын антипольский действийышт

Польский газета-шамычын увертармышт почеш ш у к е р т е о г ы л данцигский полицейский власть-шамыч эрдене лекше 19 польский газетым конфисковатлевыт. Тугак Польша гыч Данцигыш авиопочта дене кондымо газетым конфисковатлыме. Восточный Пруссий гыч Данцигыш подозрительный „турист-шамыч" ден Гестапон агентше-шамыч толмаш шукеммым польский пресса Данцигыште Берлинын „плебисцитым" ямдылымыже семын онча.

Газета-шамыч „Польша Данцигыште нимогай плебисцитымат ок признатле" манын заявитлат.

„Страна Советов" книга Нью-Йоркышто издаватлалтеш

Нью-Йоркышто „Фурман" издательство советский географ Н. П. Михайловын „Страна советов" книгажым печатлен луктеш. Тиде США-ште Советский Союзын географийже нерген первый книга лиеш.

Учитель да шемер-шамычым коммунистически воспитатлымаш

МУЧАШ

ский завод-шамычым строитлат—чыла тидым йоча-шамыч шке шинчашт денак ужыт. Тыгеже пале, йоча-шамыч але изи гычак родинан тыше верч подвиг нерген шонат, чкаловски чонешташ, садым мичурински разводитлаш, арктический кумда верым молоковски сенгаш шонат. Йоча-шамыч вуныл ан пиалан икшыве илышым пуышым—Сталин йолташым от пагалат да шокшын йӧратат.

Учительын долгшо—советский патриотизмым тиде чувствыжым чыла семын развиватлаш да культивироватлаш, самырык поколенийыште честностым, лӱддымашым, шкенжын калыкшылан мучашдыме ӱшан лыкым да тудын тушманже-шамыч дек йӱлалтыше ненавистьым воспитыватлаш. Кеч могай урокым—физика але химия, литература але биология, география але история — тый строитлыман, чтобы йоча-шамычын наука дене отлично овладетлаш, ончыкыжо коммунизмым ыштыше-шамычын великий армийыштыже передовой боец лияш тыршымышт эре утларак да утларак кушшо.

Ты пашаште школа пелейсе комсомольский ден пионерский организаций шагал огыл ыштен кертыт. Общественный пашаште, поведенийыште комсомолец, пионер-шамычын личный примерышт школьник-шамычын дисциплинироватла, сай успеваемость верч нунын коклаште соревнованийым развиватла, нунылан чын советский товарищеcтвым, дружбым, иктевесылан полшымашым воспитыватла.

Советский ен-шамычын самырык поколенийжым коммунистически воспитыватлаш, чыла сайым прогрессивныйым йӧраташ, чыла шӱшым, враждебныйым ненавидитлаш тудым туныкташ—тидыже педагогын шкенжынат нойыде кушмашыжым, общественный развитийын законжо-шамычым палымаш дене шкенжым обогатилымашым, марксизм-ленинизм дене овладеватлымашым означатла. Лутӱжем дене учитель-шамыч кызыт „ВКП(б) историй краткий курсым" моткоч кугу интерес дене изучатлат.

Элын общественный илышыштыжат учитель-шамычын участийышт утларак кумда лийман. Советский педагог-шамычын задачыштым формулироватлен, Ленин „учительский деятельностьым общественным социалистически организоватлымаш задача дене кылдаш" требоватлен.

Кызыт мемнан эл учительство деч ВКП(б) XVIII с'ездын исторический решенийжым чарныде пропагандироватлымашым, шемер-шамыч коклаште массово-политический пашам организоватлымаште энергичный полышым вуча.

М. ИЛЬИНАН статьяже гыч кӱчыкын.

Снимкыште: Йошкар-Ола 7 ше номеран школын 5-ше класcыште арифметика дене проверочный испытаний.

Фото А. Овечкинын.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН КУМЫШО СЕССИИЖЫЛАН ПОДАРОК

СССР Верховный Советын Кумышо Сессийжым почмо кечым Йошкар-Ола МТС-ысе тракторный бригада-шамыч шошо ага пашаште кӱкшӧ показатель дене вашлийыныт. Шошо ага пашам сай качество дене Шадринын тракторный бригадыже 123 процентлан, Белоусовын—122 процентлан, Смирновын—106 процентлан, Голиковын—102 процентлан, Муравьевын 100 процентлан теменыт. Кызыт нине бригада-шамыч майский парым куралыт.

Осипов,

Директорын политчасть дене заместительже.

Лекцийым сайын колыштыч

Шукерте огыл Сернурский Соцкультура пӧртеш ВКП(б) Маробкомын лекторский группа гыч толшо Копцик йолташ „Учение Ленина—Сталина о государстве" тема дене лекцийым лудо. Лекцийыш погынышо-шамыч лекцийым кугу куанымаш ден колыштыч. ВКП(б) историй краткий курсым изучатлымаште лекций шуко полша, садлан чӱчкыдынрак тыгай лекцийым шындаш йодыч.

Иванов.

Олимпиадылан ямдылалтыт

„Мустай" колхоз пеленсе (Сернурский район) Мамаева йолташын вуйлатыме 31 енан хоровой кружок всесоюзный олимпиадылан виян ямдылалтеш. Кызыт кружок вий дене „Первомайская", „Комбайн нерген" „Илаш сае, весела" да моло сылне муро - шамычым ямдылыме.

И. Иванов.

ТӦРЛАТЫМАШ

27 майыште лекше, 44 (543) номеран „Рвезе Коммунист" газетын нылымше страницыштыже улшо клише йымалне подпись йонгылыш возалтын. Тушто тыге лудман: Ната Бабушкина лӱмеш аэроклубын звено командирже Евстратов ден учлет-отличник Власов йолташ-шамыч чонештымышт годым.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

КНИЖНЫЙ ПОЛКА

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната №70, телефон №90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—475. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.